

Brussel, 24 april 2025
(OR. en)

8086/25

EDUC 112
SOC 223
DIGIT 63
EMPL 143

NOTA

---

van:	het voorzitterschap
aan:	het Comité van permanente vertegenwoordigers/de Raad
Betreft:	De rol van de vaardigheidsunie bij het versterken van de Europese Onderwijsruimte <i>- Oriënterend debat</i>

De delegaties vinden in de bijlage een oriënterende nota van het voorzitterschap over bovengenoemd onderwerp, met het oog op het oriënterend debat in de Raad (Onderwijs, Jeugdzaken, Cultuur en Sport) op 12 mei 2025.

De rol van de vaardigheidsunie bij het versterken van de Europese Onderwijsruimte

Onderwijs en de ontwikkeling van vaardigheden staan centraal in de economische en sociale agenda van de Europese Unie. Om het concurrentievermogen en de economische en democratische veerkracht van Europa te versterken en iedereen gelijke kansen te bieden op toegang tot onderwijs, een leven lang leren en hoogwaardige banen, heeft de Europese Commissie de vaardigheidsunie ingevoerd, een strategisch initiatief ter bevordering van onderwijs, opleiding en een leven lang leren.

In de visie van de Commissie scheidt de vaardigheidsunie een kader voor onderwijs en vaardigheden dat fungeert als volwaardig en holistisch strategisch beleidsinstrument voor het economisch concurrentievermogen en de stabiliteit in de EU.

De vaardigheidsunie omvat twee belangrijke onderwijsgerelateerde initiatieven:

- een actieplan voor basisvaardigheden, dat gericht is op het verbeteren van basisvaardigheden op het gebied van geletterdheid, wiskunde en natuurwetenschap, alsmede digitale vaardigheden en burgerschapsvaardigheden;
- een strategisch plan voor STEM-onderwijs, dat gericht is op het stimuleren van vaardigheden en loopbanen op het gebied van natuurwetenschap, technologie, engineering en wiskunde (STEM).

De vaardigheidsunie richt zich op vier actieterreinen om te waarborgen dat iedereen gedegen basisvaardigheden kan opbouwen en zich een leven lang kan bij- en omscholen voor een bevredigend leven. De vier actieterreinen zijn:

- vaardigheden opbouwen voor een goede levenskwaliteit en voor hoogwaardige banen door middel van een stevige onderwijsbasis, met initiatieven om het onderwijs en de vaardigheden via de Europese Onderwijsruimte te versterken en naar een hoger plan te tillen, waaronder nieuwe initiatieven zoals de steunregeling voor basisvaardigheden;
- bij- en omscholing van een flexibele beroepsbevolking voor de digitale en de groene transitie, met inbegrip van maatregelen die een leven lang leren en bijscholen ondersteunen via mechanismen, zoals het proefproject in verband met de vaardighedengarantie;
- vaardigheden vrij laten circuleren in de hele EU met het oog op het concurrentievermogen, onder meer met maatregelen om de arbeidsmobiliteit te bevorderen door de erkenning van diploma's te stroomlijnen via het initiatief voor de overdraagbaarheid van vaardigheden;
- talent aantrekken, ontwikkelen en behouden voor de toekomst van Europa door middel van maatregelen zoals de Marie Skłodowska-Curie-actie (MSCA) "Choose Europe".

In de mededeling van de Commissie wordt ook een aantal nieuwe streefcijfers voorgesteld die uiterlijk in 2030 moeten zijn gehaald:

- het percentage leerlingen dat ondermaats presteert in lezen en schrijven, wiskunde, wetenschapsvakken en digitale vaardigheden moet onder 15 % liggen, terwijl minstens 15 % van de leerlingen hierin uitmuntend moet presteren;
- het percentage leerlingen in het initieel beroepsonderwijs en initiële beroepsopleidingen op middelhoog niveau dat een STEM-richting volgt, moet minstens 45 % bedragen, waarbij minstens een op de vier leerlingen van het vrouwelijk geslacht is;

- het percentage studenten in het hoger onderwijs dat een STEM-richting volgt, moet minstens 32 % bedragen, waarbij minstens twee op de vijf leerlingen van het vrouwelijk geslacht zijn;
- het percentage studenten op doctoraatniveau dat een ICT¹-curriculum volgt, moet minstens 5 % bedragen, waarbij minstens een op de drie studenten van het vrouwelijk geslacht is;
- jaarlijks moeten minstens 350 000 lerenden van buiten de EU in de EU komen studeren en een hogeronderwijsdiploma behalen.

Er wordt een nieuw governancekader voorgesteld (zoals uiteengezet in de bijlage) – met onder meer een Europese Raad op hoog niveau voor vaardigheden en een Europees Waarnemingscentrum voor informatie over vaardigheden – om te zorgen voor empirisch onderbouwde beleidsvorming en beleidsuitvoering. Zowel de raad als het waarnemingscentrum zullen ondersteuning bieden bij de werkzaamheden van de Commissie aan een nieuwe EU-27-aanbeveling over onderwijs en vaardigheden en de landspecifieke aanbevelingen in de cyclus van het Europees Semester.

De vaardigheidsunie schept een kader voor onderwijs en vaardigheden dat fungeert als een strategisch instrument voor het economisch concurrentievermogen. Hoewel in het initiatief belangrijke uitdagingen worden erkend – zoals de afname van basisvaardigheden, het tekort aan leerkrachten en de behoefte aan digitale en groene vaardigheden – wordt onderwijs en opleiding grotendeels bekeken vanuit de invalshoek van de arbeidsmarkt, waarbij minder aandacht wordt besteed aan bredere onderwijswaarden zoals persoonlijke ontwikkeling en kritisch denken.

Het strategisch kader voor Europese samenwerking op het gebied van onderwijs en opleiding, dat in 2021 is opgezet met de totstandbrenging van de Europese Onderwijsruimte als overkoepelende doelstelling, blijft echter een belangrijk raamwerk om een holistische benadering van onderwijs en opleiding in alle contexten en op alle niveaus te waarborgen, van onderwijs en opvang voor jonge kinderen tot volwasseneneducatie, met inbegrip van beroepsonderwijs en -opleiding en hoger onderwijs. Het richt zich op vijf strategische prioriteiten, waarvan er meerdere overeenstemmen met de doelstellingen van de vaardigheidsunie, en heeft een eigen reeks ambitieuze, door de lidstaten overeengekomen streefcijfers op EU-niveau, waarvan de volgende vijf uiterlijk in 2030 moeten zijn gehaald, dus binnen dezelfde termijn als de nieuwe streefcijfers in het kader van de vaardigheidsunie:

---

¹ Informatie- en communicatietechnologie.

- **15-jarigen met ontoereikende beheersing van basisvaardigheden**

Het percentage 15-jarigen dat zwak presteert op het gebied van lezen, wiskunde en wetenschappen moet uiterlijk in 2030 minder dan 15 % bedragen.

- **Leerlingen in het tweede jaar van het secundair/voortgezet onderwijs met ontoereikende beheersing van digitale vaardigheden**

Het percentage leerlingen in het tweede jaar van het secundair/voortgezet onderwijs dat zwak presteert voor computer- en informatievaardigheden moet uiterlijk in 2030 minder dan 15 % bedragen.

- **Deelname aan voor- en vroegschoolse educatie en opvang**

Het percentage kinderen tussen drie jaar en de beginleeftijd voor verplicht basisonderwijs dat deelneemt aan voorschoolse en vroegschoolse educatie en opvang, moet uiterlijk in 2030 minstens 96 % bedragen.

- **Voortijdige verlaters van onderwijs en opleiding**

Het percentage voortijdige verlaters van onderwijs en opleiding moet uiterlijk in 2030 minder dan 9 % bedragen.

- **Hoogst behaalde onderwijsniveau in het tertiair onderwijs**

Het percentage 25- tot 34-jarigen met een diploma tertiair onderwijs moet uiterlijk in 2030 minstens 45 % bedragen.

De vaardigheidsunie en de Europese Onderwijsruimte zijn twee initiatieven die elkaar versterken en doelstellingen delen, zoals het stimuleren van vaardigheden, een leven lang leren en mobiliteit. Er moet echter voor worden gezorgd dat de op de arbeidsmarkt gerichte aanpak van de vaardigheidsunie niet de bredere doelstelling van de Europese Onderwijsruimte overschaduwet. Die rust op het basisbeginsel dat onderwijs- en opleidingsstelsels als één geheel worden bestreken, vanuit het inclusieve, holistische perspectief van een leven lang leren en met als doel dat die onderwijs- en opleidingsstelsels bijdragen tot de persoonlijke, sociale en professionele ontplooiing van alle burgers, en bevorderend werken voor democratische waarden, gelijkheid, sociale cohesie, actief burgerschap en de interculturele dialoog.

Vaardigheden vormen de basis van een bloeiende en concurrerende economie, dus moeten onderwijs- en opleidingsstelsels burgers op inclusieve wijze toerusten met hoogwaardige vaardigheden, te beginnen met basisvaardigheden, die een sleutelrol spelen bij persoonlijke zingeving en ontwikkeling, inzetbaarheid, sociale inclusie en actief burgerschap. Basiskennis van lezen, schrijven en rekenen is van cruciaal belang, maar volstaat niet om mensen in staat te stellen het hoofd te bieden aan een snel veranderende sociaal-economische omgeving, en die vaardigheden moeten worden aangevuld met kritisch denken, creativiteit en maatschappelijke betrokkenheid.

Gezien deze parallelle inspanningen en het goed onderbouwde kader van de Europese Onderwijsruimte, dat diep geworteld is in samenwerking tussen de lidstaten met de steun van de Europese Commissie, en met het oog op maximale efficiëntie en doeltreffendheid van onderwijs- en opleidingsstelsels en -beleid, kan de vaardigheidsunie dienen om de Europese Onderwijsruimte te versterken en intensiveren door opkomende uitdagingen op het gebied van onderwijs en opleiding aan te pakken, en om te waarborgen dat beschikbare middelen efficiënt worden gebruikt door dubbel werk en extra administratieve lasten te voorkomen.

Om dit te bereiken, moeten de ministers van Onderwijs en de voornaamste belanghebbenden actief worden betrokken bij de planning en de uitvoering van de vaardigheidsunie, om te zorgen dat deze worden afgestemd op de nationale beleidsmaatregelen en -prioriteiten op het gebied van onderwijs- en opleiding, en ook dat er zinvolle, beter geïnformeerde beslissingen worden genomen over hervormingen en investeringen op het gebied van onderwijs, opleiding en vaardigheden. Een gecoördineerde aanpak over alle onderwijs- en opleidingsbeleidsmaatregelen heen, waarbij alle relevante sectoren worden betrokken – zoals werkgelegenheid, sociale zaken, de economische en de financiële sector – zou de doeltreffendheid van beide kaders (de Europese Onderwijsruimte en de vaardigheidsunie) kunnen maximaliseren. Dit zou de in 2021 overeengekomen holistische benadering van onderwijs en opleiding in stand houden en tegelijkertijd de ontwikkeling van vaardigheden versterken.

In het licht van het bovenstaande en rekening houdend met het feit dat wij voor de herziening van het strategisch kader – inclusief de streefcijfers op EU-niveau, de governancestructuur en de werkmethoden – uitgaan van de evaluatie door de Commissie van de eerste cyclus van de Europese Onderwijsruimte, verzoekt het voorzitterschap de ministers aan te geven hoe de vaardigheidsunie en de Europese Onderwijsruimte elkaar kunnen aanvullen en versterken teneinde inclusievere en meer toekomstbestendige onderwijs- en opleidingsstelsels in de hele EU te bevorderen, om de grootst mogelijke zichtbaarheid en politieke steun te genereren voor het naar een hoger plan tillen van de resultaten van onderwijs, opleiding en vaardigheidsontwikkeling op Europees niveau.

Om het oriënterend debat richting te geven, verzoekt het voorzitterschap de ministers de volgende vragen te beantwoorden:

1. Hoe kunnen de vaardigheidsunie en de Europese Onderwijsruimte elkaar het best aanvullen bij het waarborgen van een hoogwaardig, inclusief onderwijs- en opleidingsstelsel voor alle lerenden, zonder dubbel werk en onnodige administratieve last te veroorzaken?
  2. Welke belangrijke elementen van de vaardigheidsunie moeten na de eerste cyclus van het strategisch kader voor Europese samenwerking op het gebied van onderwijs en opleiding prioriteit krijgen om de doelstellingen van de Europese Onderwijsruimte te ondersteunen – en niet de aandacht ervan af te leiden – en hoe kan de governance worden vereenvoudigd om te zorgen voor meer samenhang en snellere, flexibelere besluitvorming?
-

Voorstel van de Europese Commissie voor de governance van de vaardigheidsunie

